

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. Nr. 12 engkultur.

Fylke: N. Trøndelag

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Meråker

Emne: Engkultur

Bygdelag: Øvre Stjørdal

Oppskr. av: Carl Løvlimo
F. 9/8 1869

Gard: Gård Løvlimo

(adresse): Nustadfoss, Meråker.
brevhus

G.nr. 35

Br.nr. 2

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

I gamle dage var det dorlikt stell med jordbruket i Meråker.

Sidst i 1880 åra begyndte det å bli en forandring. Før den tid, tror jeg ikke, at det var nogen, som sådde gressfrø her for å få kunstig eng.

1) De stykker på hjemmejordet, som var ryddet blev kaldt eng. Ordet ekre (ekra) blev brukt på forskjellige stykker F. eks. Storekra, Lilh=ekra og forskjellige benævnelser etter beliggenheten på gården.

Dersom det var gress i utkanten av den dyrkede mark blev dette kaldt "Hakkslått".

Det engstykke, som blev gjøslet, blev kaldt "Fraueng" og høiet derav "Frauhøi". På "hakkslåtten" bleb det "Småhøi". Høiet på første års eng etter åker blev kaldt "Grop=ekerhøi".

Ordet utslått er aldri brukt i Meråker. I stedet er det "Myrslått" og "Skogsslått". Det blev aldri brukt stuttorv her, kun langorv.

2) I hakkslåtten blev kvist og lauv raket sammen tidlig om våren og lagt i donger, ved siden av slåtten. Det, som blev kastet sammen blev kaldt "Kvestvål" (tyk 1) dette arbeide blev kaldt "Engreskning" og for det mest utført av kvinder. Somme brændte "Kvestvål'n" andre lot den råtne sammen. Stener blev fjernet fra eng, men ikke fra "Hakkslått".

3) Da mosen blev tykk i enget, blev det ompløiet til åker og helst tilsådd med Havre. Har ikke hørt, at det er sådd grasfrø her før i 1880 åra.

4) Det blev, tildels, grøftet i våt eng og

- 5) Vintergjøsla blev ~~benyttet~~^{brukt} til både åker her. Og eng. Her kan kanskje seterfoliene benavnes "Utslætter"? Der blev sommergjøsla utsprett over engen. Bortskjelte slaks gjøssel blev brukt til både åker om hosten, før folk flyttet hjem fra ~~setra~~^{setra}. Og eng. Vintergjøsla blev ~~benyttet~~^{brukt} til både åker her. Ingen fast regel, før hvor mye gjøssel til potteflydning.
- 6) Her blev enget, som blev gjøsla med vin-skulde brukes til hvetten engstykke. Her blev enget, som blev gjøsel (smafemakk) til hostet og en del gørde i Møraker, er det også slætter og hus-sene er hostet bygget på en slætte, derfor falder svært enget. Selv om det, tildeles, er bakket teren tergjøsself koldt "Frænne" og hostet derav "Frænholif".
- 7) Selv om det, tildeles, er bakket teren tergjøsself koldt "Frænne" og hostet derav "Frænholif". Her blev enget, som blev gjøsel med vin=skulde brukes til hvetten engstykke.
- 8) De som hadde bakket teren kjørte ut gjøsla om ea på 7 bort.
- 9 og 10) For ikke husdyra "beitta" tildeles både var over med frølaessing og spreduing. (Mørkbeiti=ing). Sådast i 1880 og utover 1890 var kom det fabrikkerne som var gjort til dette bruk og kaldes "Mørkhaark". Og host, men i den senere tid blir det aldrig brukt 9 og 10)
- 10- 15 år er også hostebettinga meget indskrenket. Varbeiting på de stikkert utlagt til eng og i de sidste 9 og 10 år har også hostebettinga meget indskrenket.
- 11) Den gjøsla, som låg etter bettinga blev raket bettinga var hostet, før å spare innføringa.
- 12) I Møraker her, fra gammel tid, seterdriitten om varken. Det blev sagt: ~~det~~^{det} "Bret ut dusann".
- 13) Dette bruket til dette og det blir hostet gjort tildeles døsse bruket etter at gjørte kom i bruk blir over med "Mørkhaark". Etterat gjører kom i bruk blir over med "Mørkhaark".
- 14) Hovedt seterhusa var inngang for slatt vert i bruk. Hundt seterhusa var inngang for slatt.
- 15) Kreatturene blev flyttet hjem. Fra seterfoliene var eng, hvor på sommergjøsla blev utsprett om hosten før

3.

bygget "Seterbu" for folket og fjøs for kreaturene, av laftet tømmer hvor i "Krøtter" blev innsatt om næsterne. På sætervollene var det, tildels, en minnre inhægning, som "krøtter" blev indsluppet på, før de blev innsatt i fjøset, denne kaldes "Kutrø".

På gårde, som var i utkant av bygda, så det var letvint å slippe "Krøttera" til "Skogs" var det sommerfjøs.

- 13) se ovenfor. -----zzt~~z~~zøgz~~t~~zzz

15 og 16) Har hørt, at det blev blæst i "Lur" om kveldene, for å skremme ville dyr fra sætrene og at det tildels blev hollt vakt om natta, enten av budeia eller gjætergutten, disse hollt da til i fjøset hos "Krøttera".

17) Hjuringen, her var det "Jetar" fik mat når han kom "Til volls" med "Buskapen" om kvellen. Maten var for tet meste "melkmat" og andet, som var i setra.

18) Saufjøss på hjul har ikke vært brukt her.

19) Ingen av de navn, som er nævnt i nr. 19 har vært brukt i Meråker, her er kun ordet trø brukt om både store og små innhægninger, iser i sætra,
~~Xxx~~ (Se kutrø)

20) Fra gammel tid er det innhægnede stykke ved sæterhusa kallt "Sætervoll" se ovenfor.
De som har sæterolle slår gress der fremdeles.

21) Da Meråker er en byggd langt fra kysten er det ikke brukt andre gjøsselemlner, så end det, som er nævnt ovenfor.

2522

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING